

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 61/2013-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 31. januára 2013 predbežne prerokoval sťažnosť M. H., N., zastúpenej advokátkou Mgr. E. S., N., vo veci namietaného porušenia čl. 13 Ústavy Slovenskej republiky, jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresnej prokuratúry Komárno vo veci vedenej pod sp. zn. 1 Pv 559/2011 a jej uznesením z 18. septembra 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. H. o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. decembra 2012 doručená sťažnosť M. H. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie čl. 13 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresnej prokuratúry Komárno (ďalej len „okresná prokuratúra“) vo veci vedenej pod sp. zn. 1 Pv 559/2011 a jej uznesením z 18. septembra 2012 (ďalej len „napadnuté uznesenie prokuratúry“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že uznesením vyšetrovateľky okresnej prokuratúry ČVS: ORP-852/OEK-KN-2010-FU z 22. augusta 2012 (ďalej len „uznesenie vyšetrovateľky“) bola sťažovateľke uložená pokuta v sume 500 €, pretože sa nedostavila na základe riadneho písomného predvolania vyšetrovateľky okresnej prokuratúry na výsluch svedka nariadený na 27. február 2012 a následne aj na 11. máj 2012. Písomné predvolania na oba výsluchy riadne prevzala, pričom svoju neúčasť na nich dostatočne neospravedlnila.

Proti tomuto uzneseniu vyšetrovateľky podala sťažovateľka sťažnosť. Napadnutým uznesením prokuratúry bola sťažnosť sťažovateľky zamietnutá, pretože prokurátorka okresnej prokuratúry dospela k záveru, že nie je dôvodná.

Podľa názoru sťažovateľky napadnutý postup a uznesenie prokuratúry sú nezákonné, pretože

«- rozhodnutie sa nevysporiadalo so základnými námietkami sťažovateľky v podanej sťažnosti, teda nevyrovnalo sa argumentačne s tvrdeniami a faktami podstatnými pre rozhodnutie,

- rozhodnutie nie je dostatočne odôvodnené, pričom právo na riadne odôvodnenie je neoddeliteľnou súčasťou práva na spravodlivé súdne /právne/ konanie,

- rozhodnutie – a to ani napadnuté rozhodnutie, ani rozhodnutie v konaní jemu predchádzajúcom, sa ani náznakom nezmieňuje o závažnosti konania sťažovateľky, resp. iných skutočnostiach, ktoré ho viedli k uloženiu pokuty práve vo výške 500 eur, pričom ani rozhodnutie poriadkového charakteru nemôže byť svojvoľné a neodôvodnené,

- pokiaľ zákon nedefinuje „dostatočnosť“ rozsahu ospravedlnenia, a porovnateľný prípad nie je judikovaný, nie je spravodlivé pripísať vinu za vzniknutú procesnú situáciu (aj vo vzťahu k namietaným pochybeniam – vid' odvolanie) výhradne sťažovateľke a postihovať ju za to pokutou vo výške takmer dvojnásobku životného minima pri sociálnom statuse invalidnej dôchodkyne,

- rozhodnutie je v zásadnom rozpore so zásadou proporcionality, teda váhou chráneného záujmu a intenzitou tvrdeného porušenia, pri sociálnom a majetkovom statuse sťažovateľky a rovnako ho sťažovateľka považuje za neprimerané v porovnaní s judikovanými postihmi osôb s výrazne vyššími príjmami,

- uloženie sankcie dva mesiace PO splnení vynucovanej povinnosti sa mína donucovacím účinkom, pričom jeho sankčný účinok je neprímerane prísny. Aj keď trestný poriadok neobsahuje vo vzťahu k poriadkovému opatreniu osobitné ustanovenie obdobné účinnej ľútosti pri zavinených trestných činoch, nepovažuje sťažovateľka za spravodlivé, aby dodatočným splnením povinností, ktoré boli porušené zavinené a vedome, sa páchatel' trestu vyhol (najobvyklejší prípad neplnenie vyživovacej povinnosti), a sťažovateľka, splniac si svoju povinnosť po dodatočnom zistení, že jej subjektívne dôvody boli bez toho, aby ona o tom vedela, hodnotené ako „nepostačujúce“, sa tak ocitá v horšej situácii, ako páchatel' úmyselného trestného činu.».

Sťažovateľka pripojila k sťažnosti okrem iného aj podanie z 15. októbra 2012 označené ako „Žiadosť o zrušenie právoplatného rozhodnutia“ adresované Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“), ktoré generálna prokuratúra kvalifikovala ako podnet a ktorého obsahom bol okrem iného aj návrh na zrušenie napadnutého uznesenia prokuratúry, ako aj uznesenia vyšetrovateľky. Z prípisu generálnej prokuratúry sp. zn. XV/1 Pz 564/12 z 2. januára 2013, ktoré si ústavný súd zaobstaral v súvislosti s prípravou predbežného prerokovania veci, vyplýva, že uznesením generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) sp. zn. XV/2 Pz 143/12 zo 14. decembra 2012 bolo napadnuté uznesenie prokuratúry, ako aj uznesenie vyšetrovateľky zrušené, pretože bol nimi porušený zákon v ustanoveniach § 193 ods. 1 písm. c) a § 70 ods. 1 Trestného poriadku.

Sťažovateľka v závere sťažnosti navrhuje, aby ústavný súd vydal nález, v ktorom vysloví porušenie čl. 13 ústavy, jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým postupom a uznesením prokuratúry, zruší napadnuté uznesenie prokuratúry a prizná jej finančné zadosťučinenie, ako aj úhradu trov konania. Zároveň navrhla vydanie dočasného opatrenia s tým, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia prokuratúry.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na ktorých prerokovanie ústavný súd nemá právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné sťažnosti, alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene môže ústavný súd odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Rovnako môže ústavný súd odmietnuť sťažnosť aj vtedy, ak je zjavne neopodstatnená.

Ešte predtým, ako sa ústavný súd začne zaoberať vecným prieskumom ťažiskových dôvodov podanej sťažnosti, je vždy povinný preskúmať procesnú stránku veci. Z toho vyplýva, že iba v prípade, ak sťažnosť spĺňa všetky zákonom ustanovené formálne náležitosti a zároveň neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, sa ňou môže zaoberať aj z hľadiska jej vecnej stránky. Právomoc ústavného súdu v konaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, resp. podľa § 49 zákona o ústavnom súde ako prostriedku ochrany ústavou (alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou) zaručených základných práv alebo slobôd je založená na princípe subsidiarity.

Zmyslom a účelom tejto zásady je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej

moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04).

Z konania o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda vyplýva, že ústavnému súdu prislúcha právomoc zaoberať sa porušením základného práva alebo slobody za predpokladu, že právna úprava takému právu neposkytuje účinnú ochranu (I. ÚS 78/99).

V okolnostiach predmetnej veci sťažovateľka v súvislosti s napadnutým uznesením prokuratúry a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, ešte predtým než podala proti nim smerujúcu sťažnosť ústavnému súdu, podala generálnemu prokurátorovi podnet, ktorým sa domáhala zrušenia napadnutého uznesenia prokuratúry.

Ak sa za tejto situácie sťažovateľka domáha svojho práva sťažnosťou podanou ústavnému súdu a zároveň bolo napadnuté uznesenie prokuratúry posudzované aj generálnym prokurátorom v rámci konania o mimoriadnom opravnom prostriedku (§ 363 Trestného poriadku), pričom jej návrhu bolo vyhovené a napadnuté uznesenie prokuratúry bolo zrušené (uznesením generálneho prokurátora sp. zn. XV/2 Pz 143/12 zo 14. decembra 2012), musela byť sťažnosť odmietnutá pre jej neprípustnosť. Sťažovateľka totiž podnetom na zrušenie právoplatného rozhodnutia v prípravnom konaní podľa § 363 Trestného poriadku dosiahla to, čo sledovala podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru (m. m. IV. ÚS 177/05), podľa ktorej vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov, nemožno rozumieť už samotné podanie tohto účinného právneho prostriedku oprávnenou osobou, ale až rozhodnutie o ňom príslušným orgánom. Sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nepredstavuje právny prostriedok nápravy, ktorý možno využiť súčasne popri iných prostriedkoch nápravy, ktoré má sťažovateľ k dispozícii; sťažnosť je prípustná iba vtedy, ak napriek vyčerpaniu všetkých prípustných prostriedkov nápravy došlo podľa tvrdenia

sťažovateľa k porušeniu jeho základných práv alebo slobôd (m. m. IV. ÚS 21/02, IV. ÚS 524/2012).

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách sťažovateľky (vrátane návrhu na vydanie dočasného opatrenia). Taktiež bolo bez právneho významu vyzývať sťažovateľku na predloženie kvalifikovaného splnomocnenia na jej zastupovanie v konaní pred ústavným súdom (§ 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde), ktoré nebolo k sťažnosti pripojené.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. januára 2013